

TOEN HET KWAM

Ooit. Toen. Er was eens. Vrijwel iedereen is het vergeten. Dat normaal ineens verdween. En ze dingen niet meer deden. Ook op dit eiland. Raar was dat. Nauwelijks te bevatten. Wanneer je nu de beelden ziet.

Wat zien we
als we de archieven
van de laatste eeuw openen?
Een wereldoorlog,
een grote overstroming,
de val van het communisme,
de opkomst en ondergang
van de Tupperwareparty.

Wat we niet zien
is die ene dramatische
gebeurtenis,
hoewel
je er bijna niet omheen kunt.
Sommigen herinneren zich
met enige moeite
nog een ansichtkaart
die ligt te verstoffen
achter in een la.

Toch is er geen enkel
requiem,
herdenkingsboek,
geen monument,
noch gedenktag.

Misschien omdat niemand
precies meer weet
wanneer het kwam
en weer ging.

De ansichten zijn afkomstig uit de collectie van Tineke Luis. Foto's (in volgorde van publicatie): MUVA; Althuis Boekhandel, Harlingen; Foto Hommema, Vlieland; Algemene Postvereniging; J.L. van Gorkum Boekhandel, Arum; A. Cupido; Haus Pestalozzi; Atelier Carl Schäfer; VAKA; Sj. Kroese, Speciaalzaak 't Hoekje, Vlieland; Hek's Warenhuis, Vlieland; Foto Hommema, Vlieland; H. Kiewiet, Tabak en Souvenirs, Vlieland; V.E.B.O.; Noordzeepad, Vlieland; Van Leer's Fotodrukindustrie; Van Leer's Fotodrukindustrie; Uitgeverij van der Meulen Sneek; Agfa; M. Hamstra, Harlingen; Atelier Carl Schäfer; M. Hamstra, Harlingen; Van Leer's Fotodrukindustrie; Foto Hommema, Vlieland.

Ondanks de nieuwsberichten
leek er aanvankelijk
nog niet zoveel
aan de hand.
Hoewel de Anderen
bij aankomst
met argwaan
werden bekeken.
En een rode trui gold
als een symbool
van stil protest.

Het Commandocentrum was
hermetisch afgesloten
van de buitenwereld.
Via een fax publiceerde
de Massaregieploeg
iedere nacht om twee uur
hoeveel mensen hen nog wel
en hoeveel mensen
hen niet meer
geloofden.

Het zou zijn ontstaan
door een overdracht
van geit
op mens,
zeiden ze.
Hoewel sommigen
de zandhagedis verdachten.

In de Dorpsstraat
gold een afstandsregel
van twee bomen.
Toen het tekort
aan brandstof toenam
werd dit omgezet
naar twee stronken.

Om de toekomst van de bevolking veilig te stellen, moest uit ieder gezin de oudste dochter 1,5 meter afstand houden tot de overige familieleden.

Tijdens de middagklok mochten de Eilandbewaarders hun woonhuis alleen verlaten mits zij nog wel lichamelijk contact onderhiielden met het pand.

Om het vakmanschap te onderhouden, diende het horecapersoneel dagelijks lege borden op.

Verklaart U mij aan te nemen tot uw wettige echtgenote en belooft U getrouw alle plichten te zullen vervullen, die door de Wet aan de huwelijks staat verbonden worden?

Ja, zei de vrouw tegen zichzelf in de spiegel. Vanwege de quarantaineregels was het alleen nog mogelijk om met jezelf te trouwen.

Iedere dag moesten de kinderen verplicht ontspannen bij het radioprogramma Sesjun. Het verbod op jazzmuziek, twee decennia later, zou hier een direct gevolg van zijn.

Om de kinderen gezond te houden, liepen ze de eerste twee maanden na aankomst een avondveertigdaagse. Omdat veel deelnemers door het vele zingen last kregen van de stembanden en de bestelde medailles niet meer leverbaar waren, werd het wandelevenement op dag 32 afgelast.

Pas na het spannen van extra scheerlijnen en de inname van zaklampen, slaagde het bevoegd gezag erin om 's nachts de Helden en Heldinnen van de Hulp bij elkaar weg te houden.

De multifunctionele ruimte waarin de Helden van de Hulp zich ontspanden, werd op last van de autoriteiten gesloten, nadat was gebleken dat er opiaten werden gebruikt en er een vertoning was geweest van 'Emanuelle 2'.

Het aantal echtscheidingen
steeg snel
toen de mannen
maar bleven aandringen
dat je het leven
moest leven
alsof het je allerlaatste
dag was.

Nadat de veerboot
nog maar één persoon
per keer
mocht vervoeren,
trachten de Anderen
tijdens eb
met voertuigen
over het wad
het eiland te bereiken.

Om de komst
van nog meer Anderen
te voorkomen,
moest een cordon
van doelloos dobberende
weeskinderen
de nieuwkomers
ontmoedigen.

Wat zich aan de andere kant
van het eiland afspeelde,
wist niemand.
Er werden soms
ijselijke kreten gehoord.
In de nachten klonk
onophoudelijk gezang.
De raspende bedelroep
van de jonge lepelaars
ging door merg en been.

De pogingen om een luchtbrug
op te zetten naar het vasteland
werden gestaakt
toen bleek dat de vuurtoren
op het naburige eiland
in vlammen was opgegaan.

Iedereen die vanaf het strand
vertrok naar veiliger oorden
liet een schoen achter.

Zo staan we nog
met één been
in het vaderland,
zeiden ze.

Toen er tekorten ontstonden
aan Ikea-meubels
en linkersportschoenen,
sloeg de wanhoop toe
en saboteerden de Anderen
de vuurtoren,
waarna schepen
die tussen de eilanden
trachten te manoeuvreren,
vastliepen op het strand.

Natuurrampen zijn oneerlijk.
Ziektes zijn oneerlijk.
Waarom zou welvaart dan eerlijk zijn?
Toen het voedsel schaars werd
en de onderlinge paranoia toenam,
sloegen de struikrovers
hun slag.

Alle flessen Juttersbitter hadden ze meegenomen. Alleen de geur van gebakken eieren en oud vet herinnerde nog aan de Anderen.

Nadat alle bomen waren gekapt werd de situatie uitzichtloos.

De enkele Eilandbewaarders die achterbleven, kregen de taak een Nieuwe Beschaving te beginnen.

De eerste generatie van de Nieuwe Beschaving bracht de tijd voornamelijk door met het bouwen van huizen en het graven van kuilen.

Om de kwade geesten te verjagen, marcheerde de nieuwe generatie ieder jaar aan het einde van de zomer vier dagen met veel lawaai over het eiland.

Niemand durft het met zekerheid te zeggen, maar het schijnt dat die oude traditie later, toen alle bomen waren herplant, de huizen weer bevolkt en de boten weer vol, is voortgezet in een muziekfeest waarvan de klanken nog jaarlijks die grote, vroegere leegte vullen.

